

LEV Bornholm

22. årgang • Nr. 4 • November 2017

Landsforeningen
LEV

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE

Billedet er fra
Tour de Bornholm

Læs side 7

Alting har en ende

Årets sidste LEV Bornholm-blad markerer i år på flere måder en afslutning. Udover at 2017 snart går på hæld, så står både bestyrelsen for LEV Bornholm og kommunalbestyrelsen samt Regionsrådet overfor en afslutning af valgperioderne.

Når bladet udkommer, er kommunal- og regionalvalget lige på trapperne. Kommunalbestyrelsen skiftes ud, og det bliver spændende at se konsekvenserne af nedskæringen af antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer. Hvem kommer ind? Får Socialdemokratiet flertal alene? Og hvad betyder det for vores muligheder for at påvirke beslutningsprocesserne i BRK?

Vi er generelt på god talemåde med partierne på Bornholm. Det er ikke sådan, at hvis man vil stemme for at forbedre mennesker med udviklingshæmnings muligheder, skal man stemme på en bestemt liste eller at undlade at stemme på en anden. Men der kan være forskel på partiernes villighed til at udøve besparelser på vores område, så det gælder om at lytte til, hvad kandidaterne har at sige.

Når det kommer til Regionsrådet, bliver der fortsat ikke handlet i forhold til sagen om øjenklinikken. Der er tilsyneladende ikke politisk vilje til at agere i sagen, hvilket måske hænger sammen med valget. Hvem vil gøre noget, og hvem vil acceptere konsekvenserne ved besparelsen? Også her skal der lyttes godt efter, inden der sættes kryds på stemmesedlen.

Det var kredsbestyrelsens ønske at arrangere et vælgermøde i forbindelse med kommunalvalget. Vi har været i dialog med TV2/Bornholm om et samarbejde om et vælgermøde. Det er desværre ikke lykkedes. Vores udfordring er at finde tid og kræfter til at arrangere mødet. Vi har økonomiske midler, men mangler arbejdskraft til at føre det ud i virkeligheden. I samarbejdet med TV2 så vi muligheden for, at de kunne lave en produktion med en journalist som ordstyrer. Vi håbede, at de ville have mulighed for at invitere kandidater til debatpanelet. Men det endte med at TV2 meddelte os, at de kun havde ressourcer til at lave et nyhedsindslag om vælgermødet, og de ville dermed ikke gå ind i samarbejdet. Det er fair nok, men det betød, at planerne om et vælgermøde blev skrinlagt.

Med udskiftningen af kommunalbestyrelsen følger også nye udpegelser til råd, nævn, bestyrelser og udvalg i DH-regi. Vores indstillinger er i skrivende stund ikke færdige, men jeg kan med glæde meddele, at vores tidligere kredsformand Svend Pedersen har ønsket at blive indstillet til Handicaprådet. Kredsbestyrelsen var naturligvis ikke et øjeblik i tvivl om, at Svend skulle indstilles, da han er en kæmpe kapacitet at få ind i Handicaprådet. Vi har manglet den indflydelse, som en plads i rådet giver, og Svend vil kunne gøre opmærksom på mennesker med udviklingshæmnings udfordringer på Bornholm.

Som nævnt nærmer vi os også afslutningen på den to-årige valgperiode for kredsbestyrelsen. De fleste af vores bestyrelsesmedlemmer har allerede meddelt, at de gerne vil tage en tørn mere. Så heldigvis står vi ikke og skal have besat en række poster. Men det skal ikke afholde nogen fra at stille op til bestyrelsen på den kommende generalforsamling. Selvom vi har en

aktiv kredsbestyrelse, har vi begrænsninger i forhold til, hvor meget vi kan arrangere, så der mangler stadig aktive i LEV. Herfra skal lyde en opfordring til, at alle, der er interesserede i at gøre en indsats, kommer ud af busken og gi'r den en skalle.

Jeg håber, at alle vores medlemmer får en rigtig hyggelig jul og kommer godt ind i det nye år!

*Bestyrelsen i
LEV Bornholm ønsker
alle medlemmer og annoncører
en rigtig glædelig jul og
et godt nytår.*

Tour de Bornholm

Lørdag formiddag den 2. september 2017 gik starten til årets Handicap Tour Coop Bornholm

307 deltagere inklusive pædagoger cyklede afsted fra Nexø Torv. Vejret var lige, som det skulle være, og en masse glade mennesker fyldte torvet i Nexø.

Det var på denne dag en stor oplevelse at være med på startlinjen med et fotoapparat i hånden.

Bornholnergarden spillede for på Nexø Torv, og MC Pensionisterne og deres motorcykler dannede fortrop, da løbet blev skudt

i gang. Ikke mindst de mange glade smil og den store glæde fyldte torvet i Nexø.

Stor tak til alle de mange frivillige og den store opbakning fra Nexø bys erhvervsliv – derudover støttet af Coop, Bornholms Brand, Bornholms Regionskommune, Nexø Håndværkeres Venneforening samt af Sparekassen Bornholms Fond.

Steen
LEV Bornholm

Det kan være en udfordring, når unge med udviklingshæmning eller fysisk handicap fylder 18 år.

- *Hvad nu?*
- *Hvem skal nu bestemme?*
- *Hvor skal man bo?*
- *Hvordan skal man forsørge sig selv?*

18 år... og hvad så?

LEV Bornholm og Kildebakken inviterede til temaaften om alle disse spørgsmål.

Der var et pænt fremmøde, da ca. 25 deltagere mødte op onsdag aften d. 6/9. Festsalen på Kildebakken var rammen om spørgsmålet "18 år ... og hvad nu?"

Oplægsholderen var LEVs konsulent Sonja Pelle Nielsen, der om nogen er inde i paragrafferne, men som også kan trække en lang række eksempler frem fra sager, der har kørt i Ankestyrelsen, eller som LEV på anden måde har været involveret i.

At der er tale om et stort og komplekst område stod klart for enhver af deltagerne efter arrangementet. For selvom der var sat to timer af til arrangementet, kunne Sonja have talt meget, meget længere. Det viste sig da også, at da klokken nåede 21, var der simpelthen ikke flere spørgsmål fra deltagerne, der må have været mættede af al den information.

Men så havde de også hørt om vægeomål, der jo ikke automatisk tilfalder forældrene. De hørte om botilbud og om, hvordan kommunerne har forsyningspligt og ikke må sætte unge handicappede på venteliste til et botilbud. Hvad skal de unge lave efter at have forladt folkeskolen?

STU er en ret, men det er også en ret at sige 'nej tak'. Kommunen er stadig forpligtet til at stille et passende tilbud til rådighed for den unge. Alle udviklingshæmmede kan få førtidspension, selvom mange kommuner påstår noget andet – forældrene skal være

på tåspidserne i disse situationer. Man har ret til at få dækket merudgifter, og man har ret til pædagogisk ledsagelse.

Hvis man er ked af at være gået glip af arrangementet og har nogle konkrete spørgsmål, kan alle LEV-medlemmer til enhver tid henvende sig til LEVs rådgivning. Rådgivningsfunktionen kan rådgive i den konkrete sag, og de kan tage principielle sager op og hjælpe med at få dem rejst i Ankestyrelsen. Rådgivning kan kontaktes mandag – onsdag mellem 10-12 på telefon 80 38 08 88.

PAU-elev laver aktivitet på Sandemands- gården for brugerne af værkstedet

Tekst og billeder
Camilla Høyrup

Jeg havde observeret, at der var udfordringer for flere brugere med balanceevnen og motorikken.

På et brugermøde ytrede en bruger ønske om en forhindringsbane, så jeg besluttede at lave en forhindringsbane, hvor man udfordrer balance og motorik.

Jeg tog brugeren Dorte med i planlægningen, så jeg kunne bruge hendes kompetencer og viden om de andre brugere. Vi holdt møder og lavede bl.a. en plakater, hvor Dorte lavede tegningen.

Der var stort fremmøde, og alle deltog og gennemførte posterne og var entusiastiske.

Brugerne var søde til at hjælpe hinanden, og det var dejligt at se, det gik så fint med aktiviteten.

Dorte havde ønsket, det ikke skulle være en konkurrence, og at alle skulle modtage et diplom, selvom de måske ikke kunne gennemføre alle forhindringerne.

De ønsker blev opfyldt, og alle var stolte og glade over at få et diplom for at gennemføre.

JUBILÆUM 1992-2017

Den 1. juli havde Marianne Olsen 25-års jubilæum, og den 1. august havde Henrik Brian Olsen 25-års jubilæum her på Sandemandsgården.

Begge havde glædet sig meget til denne store dag. De blev fejret på hver deres dag af arbejdskollegaer og personale, og i dagens anledning havde de også inviteret deres nærmeste pårørende.

Begge fik fine gaver fra både Sandemandsgården og familien, og der blev holdt flere taler, bl.a. fortalte leder, Søren Vaupell Christensen, om deres arbejdsgang igennem 25 år, krydret med små anedoter. En

lille notits/hilsen i Bornholms Tidende og Rytterknægten blev det også til.

Køkkenet havde tryllet en masse lækerier frem til begge på deres store dag, hvilket vi alle satte stor pris på. Marianne havde inviteret Kalle Brandt til at komme og spille og synge en sang for hende, og det blev Madonna, og samtidig spillede han også til vores fælles fødselsdag, som vi holdt samtidig. Kalle er i familie med Marianne.

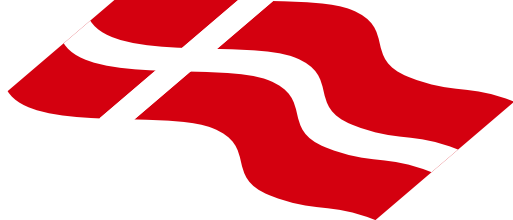
Marianne er en person, som troligt går frem og tilbage hver dag til Sandemandsgården i al slags vejr. Dette havde inspireret hendes mor til dette lille søde rim på et gavekort:
*I regn og slud, går du ud,
på din Sandemandsgård i 25 år.*

Henriks jubilæum blev først afholdt den 1. september, fordi der var en del, der holdt ferie på Sandemandsgården.

STORT TILLYKKE TIL TINO

Den 15. september havde Tino 25-års jubilæum. Det blev fejret med gaver til Tino og morgensang, morgenbrød og kakao til brugere og personale.

DEADLINE:

Indlæg til næste blad skal være redaktionen
i hænde senest den 8. januar 2018.

Oplevelser i og udenfor Kulturhuset

I sommerperioden har vi en del ture ud af huset torsdag aften, hvor vi benytter os af de gode tilbud, der er rundt omkring på øen.

Vi tog til Gudhjem Museum i juli måned for at se udstillingen "Grevinden af Bagsværd", hvor kunstnerne Sunny Asemota og Dorthe Hansen udstillede deres billeder. Dorthe Hansen arbejder til daglig på Sandemandsgården. Hver søndag maler Dorthe et billede, som beskriver noget, hun har oplevet i løbet af ugen. Det har hun gjort i 14 år. Et udvalg af hendes billeder var med i udstillingen. Hvert billede havde en lille tekst. Det var flot, inspirerende og interessant at læse om. Efter ferniseringen kørte vi ned til havnen, hvor vi nød vores kaffe i det gode sommervejr.

Den nye spændende golfbane BornPark i Østerlars afprøvede vi i august til stor fornøjelse for alle, og i september gik turen til Sommerfugleparken, som holdt ekstraordinært aftenåbent kun for os. Direktør Flemming Jensen viste rundt og fortalte om de mange dyr og planter. Det var spændende at opleve de mange natsommerfugle. Vi så og rørte adskillige vandrende pinde og blade.

I vores egen have og hus bød vi på forskellige musikalske arrangementer. Vi havde vores traditionelle grill aften, hvor musikken

denne gang blev leveret af Heat Makers. Selvom sommeren har været lidt drilsk, var vejret fint denne aften. Ugen efter havde vi Bjarne Kure på besøg med sine finurlige sange og historier og i oktober havde vi dobbeltkoncert med Ding Dang Koret og Ølle Bølle Band under ledelse af Kalle Brandt.

Kulturhuset var også med i Kulturugen i september. Temaet for kulturugen var Rum. Vores arrangement havde titlen "Multikulturelt Rum". I samarbejde med Integration i Regionskommunen havde vi inviteret ny-bornholmere fra blandt andet Syrien, Eritrea og Iran. De udstillede kunst, lavede et oplæg om deres land, lavede en iransk gryderet til aftensmad og lærte os at danse nogle af deres kædedanse. Det var en meget fornøjelig dag og spændende at tale med de nye borgere.

Vores ungdomscafé, som er den første torsdag hver måned, er blevet en succes. Der kommer flere og flere forbi og der er plads til endnu flere. Der bliver hygget, snakket, grinet og danset.

Kulturbanden er frivillig som hjælper ved arrangementerne i Kulturhuset. Banden har fornylig fået nye T-shirts i farven æblegrøn, og de blev indviet til vores spilleaften i oktober, hvor vi denne aften satte fokus på frivillighed med et åbent hus for andre, som ville høre mere om, hvordan det er at arbejde som frivillig i Kulturhuset.

Julen står for døren, og Kulturhuset holder fast i juletraditionerne med julebal d. 1. december på Griffen, Luciaoptog og juleklip den 14. december og julebanko den 21. december.

INDBYDELSE TIL JULEGUDSTJENESTE

**I BODILSKER KIRKE
TORS DAG DEN 28.
DECEMBER KL. 10.30**

Efter gudstjenesten er alle velkomne i Præstegården, hvor vi vil samles omkring juletræet, og LEV er vært ved et lille traktement. De, der ønsker at deltage i Præstegården efter julegudstjenesten, bedes melde sig til: Karen Kuhre senest fredag den 22. december på mail.

Med ønsket om en glædelig jul

Medlemskontingent: sæt venligst X

☐ Årligt med blad	300 kr.	☐ Årligt med blad	150 kr.
☐ Årligt for par med blad	425 kr.	☐ Årligt for par med blad	225 kr.
☐ Årligt uden blad	175 kr.	☐ Årligt uden blad	75 kr.
☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.	☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.
☐ Årligt for forening med blad	800 kr.		
☐ Årligt abonnement	300 kr.		

Pensionist/studerende *)

☐ Årligt med blad	150 kr.
☐ Årligt for par med blad	225 kr.
☐ Årligt uden blad	75 kr.
☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.

Betal først, når girokortet modtages.

Firmamedlemskaber

☐ Alm. med blad	800 kr.
☐ Guldmedlem med blad (pr. år)	5.000 kr.
- Et Guldmedlem får ret til at bruge LEVs logo samt at blive nævnt på LEVs hjemmeside.

Undertegnede ønsker at blive medlem af **LEV Bornholm**

*) Angiv her hvilket år du forventer at afslutte dit studie: _____

SKRIV VENLIGST MED BLOKBOGSTAVER:

Navn: _____

Evt. samlevers navn (parmedlemskab): _____

Adresse: _____

Postnummer: _____ By: _____

Telefon: _____ E-mail: _____

Landsforeningen LEV er interesseorganisationen, der siden 1952 har arbejdet for at forbedre udviklingshæmmedes vilkår.

Landsforeningen LEV · Blekinge Boulevard 2 · 2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696 · Fax 3635 9697 · E-mail: lev@lev.dk · URL: www.lev.dk

HUSK
PORTO

Landsforeningen LEV
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup

Du kan også tilmelde dig på www.lev.dk

Formand, HB-medlem

Henrik Stilling
 Segenvej 8
 3700 Rønne
 Telefon 2617 0829
 hstillng@gmail.com

Kasserer

Per Holm
 Toftelunden 30
 3790 Hasle
 Telefon 2024 6710
 per@toftelunden.dk

Sekretær

Steen Kofod
 Værmlandsvej 9
 3700 Rønne
 Telefon 2960 3474
 steenkofod@youmail.dk

**Medlem af bestyrelsen
 for Aftenskolen for
 specialundervisning**

Lars Larsen
 Aspevej 4
 3751 Østermarie
 Telefon 5647 0839
 angl@mail.dk

**Bestyrelsesmedlem
 i DH**

Timm Kuhre
 Sdr. Lyngvej 31
 3700 Rønne
 Mobil 2992 8772
 kkuhre@jubii.dk

Bestyrelsesmedlem

Anita Jensen
 Midgårdsvej 23
 3700 Rønne
 Telefon 3032 0780
 schmidt kaldennis@gmail.com

Lokalbladsredaktør

Grethe Anthonson
 Zahrtmannsvej 20
 3700 Rønne
 Telefon 5695 4038
 anthonson@mail.tele.dk

Suppleant

Trine Stilling
 Segenvej 8
 3700 Rønne
 Telefon 6088 8211
 trinecarlsen@gmail.com

Suppleant

Anders Pedersen
 Pælevej 15, Listed
 3740 Svaneke
 Telefon 5649 6703
 anderskp@live.dk

Suppleant

Liselotte Jensen
 Hasselvej 12
 3790 Hasle
 Telefon 5127 9699
 highlander@paradis.dk

Revisor

Rønne Revision
 St. Torvegade 12
 3700 Rønne
 Telefon 5695 0595
 www.ronnerevision.dk

www.levbornholm.dk

ANNONCESALG**Rosengrenen ApS**

Hovedgaden 8 · 8670 Låsby · Tlf. 86 95 15 66
 (kl. 8.30-12.00 og 12.30-15.00)

Mail: info@rosengrenen.dk

– hvortil alle spørgsmål
 vedr. annoncer bedes rettet.

SATS OG TRYK

Intryk ApS • Tlf. 70 21 10 00 • www.intryk.dk